מחבלים במכוון בשלום ישראלי-סעודי

written by דוד מ' וינברג | 06.07.2023

בעל הטור הנודע של ה"ניו יורק טיימס" טום פרידמן, המשמש כשופר של ממשל ביידן, וגורמים נוספים בגרעין הקשה של השמאל בארה"ב, מבקשים לסכל כל אפשרות לנורמליזציה בין ריאד לירושלים. הם לא יסבלו שום פריצת דרך בקשרים בין סעודיה לישראל במהלך כהונתו של ראש הממשלה נתניהו, ובוודאי לא לפני שתתקבל תביעתם הרוטנת והקבועה למדינה פלסטינית.

במאמר בן 6,000 מילים שפורסם החודש השווה פרידמן לרעה בין התפניות החיוביות בערב הסעודית תחת מנהיגה הצעיר, יורש העצר מוחמד בן סלמאן, לבין הנסיגות בישראל תחת הקואליציה הלאומית-חרדית בראשות נתניהו.

פרידמן קרא לממשל ביידן להקשיח עמדות מול ישראל, ו"להזמין את ראש הממשלה בנימין נתניהו לחדר הסגלגל רק אם יענה על שתי שאלות: האחת, האם אתה מבין שישראל היא כוח כובש בגדה המערבית ואתה מחויב לחתור לפתרון קבע באמצעות משא ומתן עם הפלסטינים, או שאתה רואה את השליטה הנוכחית של ישראל בפלסטינים כמצב קבוע שלא ישתנה לעולם? הגיע הזמן שנדע אחת ולתמיד.

ושאלה שנייה: האם אתה מתחייב שכל שינוי מהותי במערכת המשפט בישראל ייושם רק בתמיכה ציבורית רחבה שתבטיח יציבות פוליטית, מתוך הבנה שלארה"ב יש אינטרס עצום שבעלת בריתה הצבאית החשובה ביותר באזור לא תדרדר למלחמת אזרחים סביב הרפורמה במערכת המשפט?".

ופרידמן המשיך לתקוף: "ב-75 השנים האחרונות ישראל הייתה שותפה אסטרטגית אמינה וחיונית של ארה"ב, אבל השותפות הזו התבססה מאז ומתמיד על אינטרסים וערכים משותפים. אם הערכים הללו כבר אינם משותפים, אנחנו צריכים לדעת. עלינו לעמוד מאחורי הישראלים שרוצים לשמר את ישראל כדמוקרטיה ולהמשיך לנעול את שערי הבית הלבן בפני כל מי שלא".

כשהוא מהדהד את הרטוריקה הרדיקלית של חלקים מהאופוזיציה הישראלית, פרידמן התלהב לרמוז שישראל כבר איננה דמוקרטיה שחולקת את ערכיה עם ארה"ב. למעשה, כשקוראים בין השורות של הטורים הקודמים שלו, אפשר להרגיש את התרוממות הרוח של פרידמן לנוכח הנפילה המוסרית כביכול של ישראל, ואת ההקלה שהוא חש מהשחרור מהחובה לתמוך בישראל.

אולם עתה פרידמן לוקח את העוינות שלו צעד נוסף קדימה, ומבקש לחבל בדטאנט המתהווה בין המדינה היהודית למדינה החשובה ביותר בעולם הערבי המוסלמי. הוא חושש כי "אם ביבי יתוגמל בפרס האולטימטיבי של יחסים דיפלומטיים עם ריאד, הסעודים עשויים לחזק בשלטון את הקואליציה הקיצונית של נתניהו למשך שנים קדימה, ומבלי שיידרשו שום ויתורים ישראליים לפלסטינים בגדה המערבית".

במילים פשוטות, פרידמן מעדיף לחבוט בנתניהו ולקדם את רעיון המדינה הפלסטינית על פני דיפלומטיה פורצת דרך שתשנה את פני המזרח התיכון. הוא מעדיף לקדם את אבו מאזן ואת הרשות הפלסטינית המקרטעת על פני קידום האינטרסים האסטרטגיים האזוריים של ארה"ב והאינטרסים הביטחוניים המרכזיים של ישראל. וכפי שכבר למדנו מטוריו הקודמים, פרידמן מעדיף שייחתם הסכם נוסף בין ארה"ב לאיראן כנגד האינטרסים של ישראל, על פני עסקה שתקשור בין ארה"ב, ישראל וסעודיה ושבה כל הצדדים מרוויחים.

פרידמן נשאר עיוור (במכוון, כך אני מאמין) לעובדה שסיכול הנורמליזציה ביחסי ישראל-סעודיה (והמשך דחיית ביקור נתניהו בוושינגטון של ביידן) כל עוד לא תיעתר ישראל לתביעות הפלסטיניות המקסימליסטיות אינה הדרך לשלום וליציבות באזור אלא דרך ללא מוצא. זהו מתכון לעוד מאה שנים של סכסוך ערבי-ישראלי מיותר, שרק יעניק פרס נוסף לאייתולות של טהראן.

העובדה שלא הסעודים הם שמציבים את זכויות הפלסטינים כמכשול בדרך להתקרבות סעודית-ישראלית אלא פרשנים ופוליטיקאים אמריקנים עם אובססיה לפלסטינים (תוך התעלמות מכל עוולה של הפלסטינים), היא האירוניה של האירוניות!

כל בן-שיח רציני שבילה זמן משמעותי בריאד בחודשים האחרונים מוסר שמנהיגי סעודיה כבר אינם מתעקשים על מדינה פלסטינית כתנאי להתקרבות לישראל. הסעודים מבינים את מה שהבינו באיחוד האמירויות, בבחריין ובמרוקו, שההנהגה הפלסטינית הנוכחית אינה מסוגלת להתפשר למען השלום, ולכן הם (מדינות ערב) אינם רואים סיבה להישאר מאחור בגלל הסרבנות הפלסטינית.

הסעודים כבר אינם אוהדים ואינם צריכים את הנוסחאות העבשות שמלוות את הסוגיה הפלסטינית, שטופחו על ידי טום פרידמן ודומיו. מה שהם צריכים אלה הבנות קונקרטיות עם וושינגטון בעניינים ביטחוניים וכלכליים, ואולי גם עם ישראל.

הנימה החמצמצה והשלילית של פרידמן אופיינית לחוסר הרצון של ה"פרוגרסיבים" לאמץ לחיקם את הסכמי אברהם. למרבה הצער, רבים מהם עדיין רואים בהסכמים גימיק שטראמפ חתום עליו או מהלך עוקף-פלסטינים שרקם נתניהו, ולא פריצת דרך אותנטית לשלום ולביטחון במזרח התיכון.

קשה להם לבלוע את העובדה שמדינות ערב מעוניינות לקפוץ על העגלה שנקראת ישראל, שכן מנהיגים ערבים רואים בישראל במופגן כוח חיובי, התורם לידע, לשגשוג וליציבות במזרח התיכון.

לקיצוניים שביניהם קשה אפילו יותר לקבל את ההנחה המובלעת בהסכמי אברהם שהעם היהודי שייך לארץ ישראל הנחה הסותרת את הקמפיין הפלסטיני המתמשך להכחיש ולהוקיע כבלתי לגיטימיות את זכויותיו ההיסטוריות של העם היהודי בארץ ישראל.

וממשל ביידן? למרבה הצער, הוא בילה את שלוש השנים האחרונות כמשקיף מהצד על השינוי ההיסטורי הזה. למעשה, במקום לאמץ את הסכמי אברהם כבר בראשיתם ולהשקיע בהרחבתם, הממשל עשה את ההפך וחיבל בהם. הוא נתן עדיפות להסכם גרעין מחודש עם איראן, כשבמקביל דאג לנזוף בישראל ובסעודיה על היעדר דמוקרטיה ו/או זכויות אדם.

עד לאחרונה סירבו עוזריו של ביידן אפילו להשתמש במונח "הסכמי אברהם". רק עכשיו הממשל מדבר על מינוי שליח מיוחד להרחבת ההסכמים, וגם זאת רק משום שהסעודים איימו להפנות את הגב לברית שלהם עם המערב.

ובינתיים, ממשל ביידן מתחבק עם קטאר, מדינה שנמצאת עמוק במחנה האזורי של איראן, ואף הרחיב את מעמדה כבעלת ברית מרכזית שאינה חברה בנאט"ו. כמו כן, נראה שהממשל נחוש לחתום על עוד עסקה רעה עם האייתולות באיראן.

עסקה כזו צפויה להתבטא בשחרור של עשרה מיליארד דולר לפחות בנכסים איראניים מוקפאים, ובסלחנות כלפי ההתקדמות הגרעינית של איראן בשנים האחרונות. זאת בתמורה לשחרור בני ערובה אמריקנים, ולהבטחות איראניות מוכרות ולעוסות "להקפיא" את התוכנית השיעית לפצצת אטום. בקיצור, עוד צ'ופרים לאיראן בתמורה לעוד התחייבויות איראניות יפות וריקות.

מדיניות ארה"ב חייבת להשתנות, ולא כפי שטום פרידמן היה רוצה. למרות "חותמת טראמפ" על הסכמי אברהם וחוסר שביעות הרצון הפלסטינית מהדינמיקה של ההסכמים המטרידים בבירור את אנשיו של ביידן, ואף על פי שהקשרים בין סעודיה לישראל יהיו ניצחון פוליטי לנתניהו עוד דבר שמפריע בבירור לאנשיו של ביידן, ההשקעה בהסכמים צריכה להיות יעד מדיניות חוץ שנמצא בראש סדר העדיפויות האמריקני, ומהלך שלא צריכה להיות עליו מחלוקת כלל ועיקר.

כדאי לחשוב על עוד יתרון: הרחבת הסכמי אברהם לסעודיה עשויה דווקא לקרב את השלום עם הפלסטינים. מהלך כזה יאותת באופן נחרץ להנהגה הפלסטינית שהגיע הזמן להתפשר עם ישראל. אולי מוחמד בן סלמאן יוכל לשכנע את הפלסטינים לקבל את הזכויות ההיסטוריות של העם היהודי בארץ ישראל, ולהגיע לפשרה סבירה עם ישראל.

מסיבה זו, ועוד רבות אחרות, על פקידי ממשל ביידן והדמוקרטים המתונים בקונגרס לשים בצד את הטראומה שלהם מטראמפ, את הסלידה מנתניהו ואת האשליות לגבי איראן, ולצופף שורות מאחורי הסכמי אברהם כדי לצרף את ריאד למהפכת השלום האזורית.

פורסם באתר News1 16.06.2023. מאמר המקור הופיע ב-ג'רוזלם פוסט 09.06.2023, ב-ישראל היום 11.06.2023, ובצורה מורחבת בכתב העת בפוקוס קיץ 2023.